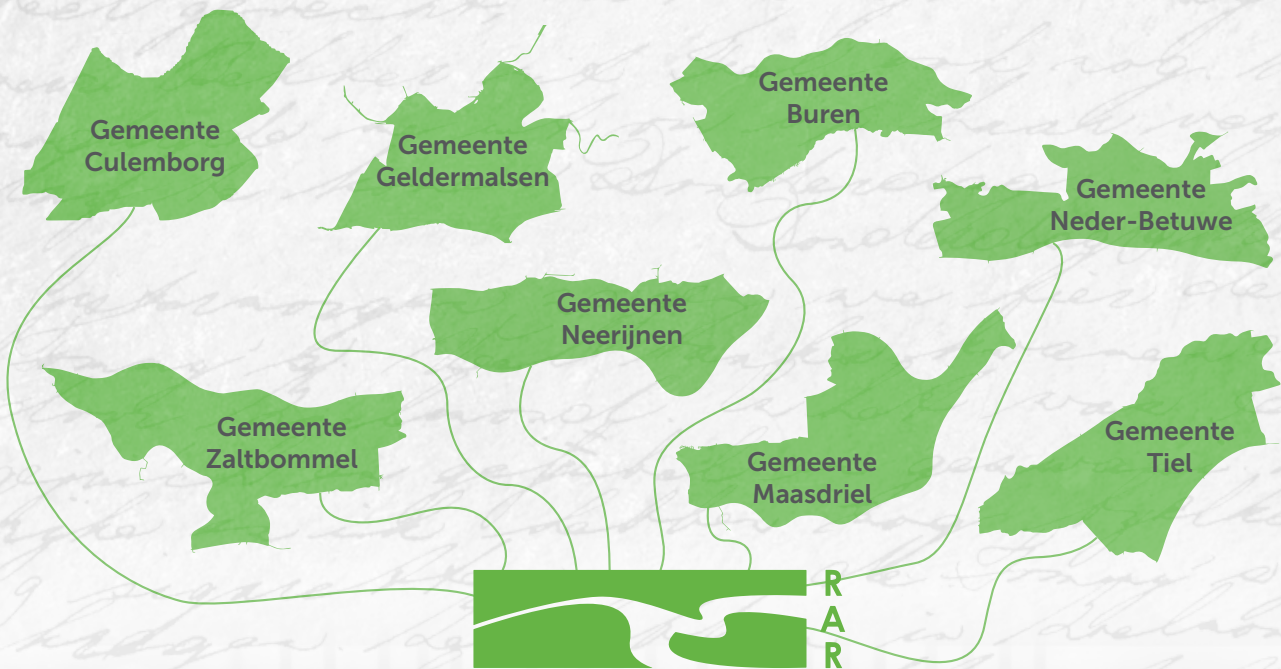
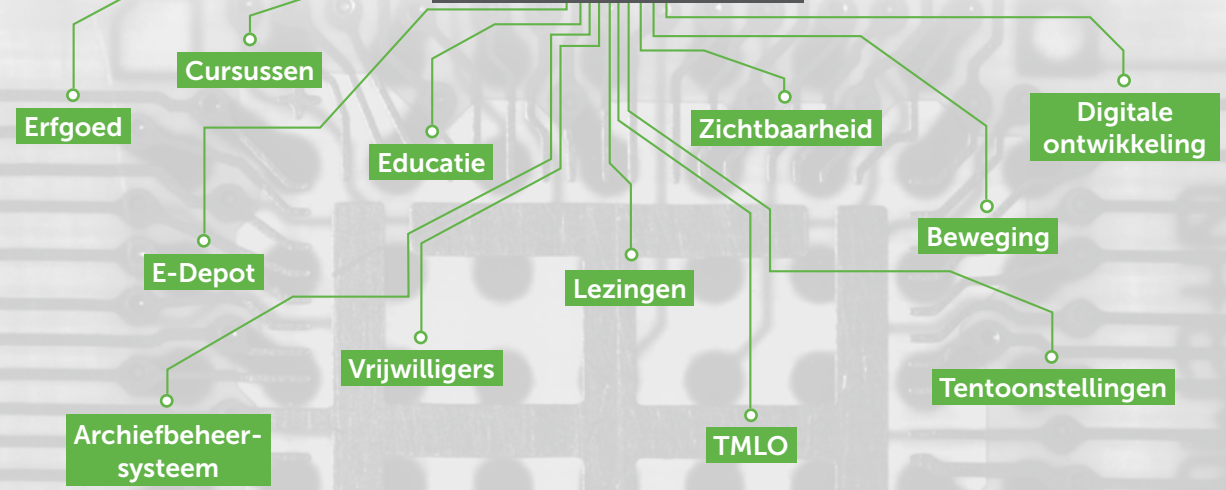

Regionaal Archief Rivierland

Jaarverslag 2016

In beweging

Roerige tijden! Wereldwijd, in Nederland en in de regio. Politiek, technologisch en maatschappelijk.

Het zal u niet verbazen dat het ook roerige tijden zijn voor het Regionaal Archief Rivierenland. Er waren in het verslagjaar aanpassingen nodig in de bestuurlijke en organisatorische structuur. Om dat te doen hebben we goed in de spiegel gekeken. Wat kunnen we beter doen? Hoe gaan we het sneller doen? Waar moeten we meer van weten? En het belangrijkste: op welke wijze zetten we de antwoorden op deze vragen het beste ten dienste van onze (digitale) archiefgebruikers? Hoe dat is gelukt, kunt u lezen in dit jaarverslag. Alvast een tipje van de sluier: we hebben er hard aan gewerkt en we zijn erg tevreden met de resultaten.

Maatschappelijk staat er voor het archief veel op het spel. Er is steeds meer vraag naar de erfgoedcontext van ons leven, ons aller verleden. Misschien als een soort toevlucht vanwege de razendsnel voorbijtrekkende nieuwe ontwikkelingen. Aan de andere kant wordt ook een groot beroep op ons innovatief vermogen gedaan, om in die veranderingen de meerwaarde voor het archiefbeheer en archiefgebruiker steeds te blijven ontdekken en toepassen. Dit door de huidige, vaak o zo vluchtige informatie goed naar waarde te schatten en veilig te stellen. En ervoor te zorgen dat onze kleinkinderen later ook erfgoed hebben.

We hebben ook andere voorbereidingen getroffen voor de toekomst. Hoewel er steeds meer processen digitaal verlopen, zijn er nog steeds voorzieningen nodig voor het papieren verleden van onze gemeenten. Daarom is in het verslagjaar hard gewerkt aan het uitwerken van het plan voor de uitbreiding van

het gebouw. En met goed resultaat. In 2017 zal het aangebouwd worden. Met in totaal bijna 20 kilometer zal er dan genoeg plankruimte zijn om alle papieren documenten die tot nu toe zijn opge maakt een veilige archiefbewaarplaats te bieden.

We gingen ook de boer op: archivarissenspreekuur, lezingen, cursussen en presentaties, pilots met de gemeenten rondom e-depot, educatieve programma's en tentoonstellingen, vrijwilligersprojecten en adviezen rondom digitale ontwikkelingen. We hebben samenghang gebracht door zoveel mogelijk bronnen en activiteiten op regionaal niveau te ontsluiten en aan elkaar te koppelen. Een van de bewijzen hiervan is ons prachtige boek met, tot dan toe vaak onbekende, foto's over “ ”.

Volop **In Beweging!** dus. Veel lees plezier!

Elia Kok-Majewska

Directeur/streekarchivaris
Regionaal Archief Rivierenland

Erfgoed van de toekomst

Door het anders inrichten van onze taken is er nu een scheiding gerealiseerd tussen inspectie- en advies-taken. Door deze scheiding kunnen we de gemeenten beter van dienst zijn bij hun vraagstukken rondom digitale duurzaamheid. Zo is een ambitieuze pilot opgezet met het Gelders Archief, waarbij documenten van de gemeente Zaltbommel bewerkt zijn en via een geldend protocol opgenomen zijn in het e-depot van het Nationaal Archief in Den Haag. Daarmee is het RAR de eerste niet-provinciale archiefdienst die haar bestanden succesvol in het e-depot van het rijk heeft ingevoerd. Het is een pilot om cruciale ervaring op te doen met het overbrengen van digitale archieven en daarmee een vertaling te maken naar de vereisten voor de gemeenten in de nabije toekomst.

In 2016 hebben we ook bij alle aangesloten gemeenten een TMLO-mapping kunnen doen. Wat is dat voor iets en waarom is het zo belangrijk? TMLO (Toepassingsprofiel Metadata Lokale Overheden) schrijft voor welke gegevens van de digitale bestanden gemeenten moeten beschrijven en op welke wijze. Het is van cruciaal belang om deze informatie op gestructureerde wijze te hebben, omdat het de basis is voor de bewaring van de digitale documenten in het duurzame digitale depot. Want we willen allemaal dat we over 100 jaar ook erfgoed van 2016 hebben!

Alles en iedereen verandert heel snel om ons heen, maar sommige zaken zijn juist gebaat om te blijven zoals ze zijn, bijvoorbeeld de weblinks naar onze bronnen. Het RAR heeft de door het Nederlands Collectief Digitale Duurzaamheid (NCDD) uitgebrachte PID-Wijzer toegepast (PID staat voor Persistente Identifier=permanente link). Op deze wijze is er duidelijk geworden welke standaard PID het RAR als beste kan gebruiken. We hebben ook onze medewerking verleend aan een informatief [filmpje](#) waarin nut en noodzaak van een PID-systeem wordt toelicht. In 2017 zal het RAR in samenwerking met o.a. NCDD en de archiefsoftwareleverancier De Ree als eerste archiefdienst in Nederland beschikken over deze permanente links in het archiefbeheersysteem. Zo kunnen onderzoeken, die de bronnenverwijzing naar onze archieven bevatten, over vele jaren nog steeds werkende links hebben.

Dienstverlening in beweging

De digitale ontwikkeling als speerpunt in deze beleidsperiode heeft ook grote gevolgen voor onze (digitale) bezoekers. Zo is [MijnStudiezaal.nl](https://mijnstudiezaal.nl) dat eind 2015 voor het eerst geïntroduceerd is, in 2016 als volwaardig digitaal dienstverleningskanaal ingezet. Samen met andere archiefdiensten worden onze digitale bezoekers met eenvoudige vragen snel geholpen.

Op de website van het RAR zijn archieftoegangen en nadere toegangen toegankelijk gemaakt als open data, via een speciaal daarvoor ingerichte zoekingang. Open data is een term die wordt gebruikt om vrij beschikbare informatie aan te duiden. De data die bij de archiefdiensten beheerd wordt, bestaat voornamelijk uit overheidsinformatie en is dus uit publieke middelen bekostigd. Daarom streven we naar een zo groot mogelijke open beschikbaarstelling zodat de data gratis hergebruikt kan worden. In totaal is inmiddels 81% van alle bronnen van het RAR die digitaal zijn, beschikbaar gesteld als

De aanvraagadministratie rondom MAIS-Flexis is volledig gedigitaliseerd. In 2012 nam het RAR al afscheid van de handgeschreven aanvraagbriefjes. In het verslagjaar zijn de gedrukte papieren aanvraagbriefjes volledig uit gefaseerd en heeft het RAR als één van de eerste archiefdiensten in Nederland de in MAIS-Flexis in gebruik genomen. Hiervan is ook een [promotiefilmpje](#) gemaakt.

Al deze zaken dragen bij aan betere, snellere en digitaler dienstverlening aan onze archiefgebruikers.

Zichtbaar in de regio

Er gebeurt zoveel in het archief en met onze bronnen. Fijn! Daar zijn we voor. In het verslagjaar was een mooie mix te zien van activiteiten in ons archief en daarbuiten met gebruik van ons materiaal. Zo werd bijvoorbeeld in januari een grote tentoonstelling in de Tielse modewinkel Blijdesteijn geopend. Meters lange banieren met afbeeldingen uit het archief (onder andere uit het jaar eerder geschonken en in het verslagjaar geïnventariseerde bedrijfsarchief Blijdesteijn) en de krantencollecties waren 8 weken lang te zien in de winkel. Met circa 4.000 winkelbezoekers per week uit de regio en de rest van Nederland een geweldige exposure voor het RAR, waarbij de praktische toegevoegde waarde van archieven goed naar voren kwam. Letterlijk dus:

In het archief zelf waren meerdere tentoonstellingen te zien. Expositie "SLOOP" van de Tielse Kunstenaar Rudy van Amersvoort naar aanleiding van de sloop van de omgeving van het Bleekveld in het kader van de bouw van Cultuurcluster Westluidense Poort in Tiel. Een fotokunstproject van de fotograaf Maarten Rots met een begeleidende lezing. Omdat deze regio een groot aantal Poolse inwoners telt, was er in het najaar een tentoonstelling over Hollandse invloeden in Poolse keramiek, met prachtige bruiklenen uit Polen. En voor de 4^e keer werd met de regionale kunstenaarsvereniging "De Werkplek" een tentoonstelling ingericht. Dit keer met als thema "Over de grenzen" waarbij archiefstukken een centrale rol speelden bij de nieuwe kunstwerken.

In samenwerking met scholen in de regio zijn vele educatieve lessen en excursies uitgevoerd. Zo is er bijvoorbeeld een intensief onderzoek gedaan naar

de WOII-bronnen met VWO3 leerlingen van het Cambium College in Zaltbommel tijdens hun Topweek op school. Ook hebben bijna 400 kinderen van basisscholen via diverse lessen kennis kunnen maken met het RAR en zijn prachtige archieven.

Voor kinderen en volwassenen hebben we tijdens de Topweek een spannende Escaperoom met archiefopdrachten ingericht. Dit zal zeker nog eens herhaald worden! En om de volwassenen ook meer bij het archiefwerk te betrekken is een tentoonstelling gegeven en zijn er archivariissen-sprekuren in de Bommelerwaard gehouden. De streekarchivaris heeft het verhaal van "Markante vrouwen uit de Betuwe" al aan meer dan 1100 personen verteld, waarvan in het verslagjaar alleen al aan circa 375.

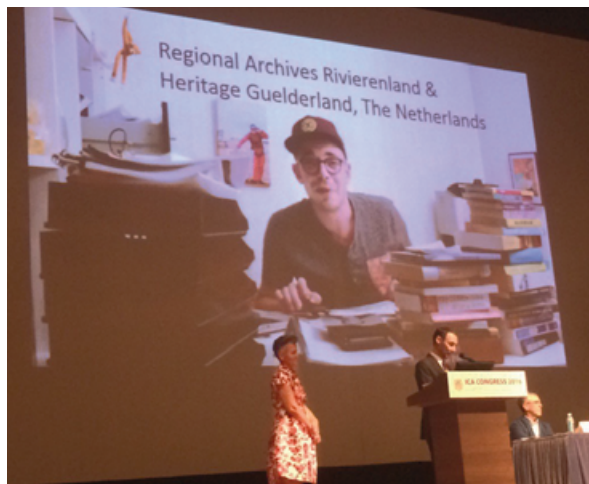
Met andere woorden de regio is zichtbaar in het archief en het archief zichtbaar in de regio.

Rens in het Archief

And the winner is...

In samenwerking met Erfgoed Gelderland hebben we in het kader van het educatief programma "Reizen in de Tijd", een [film](#) "Rens in het archief" gemaakt. Het filmpje voor de jeugd vertelt wat een archief is, wat en hoe de documenten worden bewaard en waarom het eigenlijk voor iedereen belangrijk is. Ons filmpje, vonden wij, vertelt het verhaal zo goed, dat anderen het ook moesten zien. We hebben het opgestuurd naar het Internationaal Congres van Archivarissen in Seoel, Zuid-Korea. "Rens in het Archief" heeft de [gouden](#) gewonnen! Waarom? Juist omdat het op een laagdrempelige, begrijpelijke manier vertelt over relevantie en belang van archieven.

Overigens hebben we meer media-aandacht gehad afgelopen jaar. Ook voor de televisieprogramma's "Ridders van Gelre" en " [De Ridders van Gelre](#) " werden opnamen bij het RAR gemaakt.

Vele Handen

In 2016 heeft het RAR een omvangrijke klus afgesloten: het indexeren van alle bevolkingsregisters van de gemeenten boven de Waal uit de periode 1840 – 1940. Zo'n 600 boekwerken met om en nabij 1 miljoen namen.

Via het crowdsource-platform op internet "Vele Handen" werkten ruim 200 vrijwilligers aan het dubbel invoeren van al de persoonsgegevens. Twee keer vanwege de onafhankelijke controle op invoerfouten. " [maakt](#) letterlijk licht werk. Binnen 1½ jaar is de klus [geklaard](#)!"

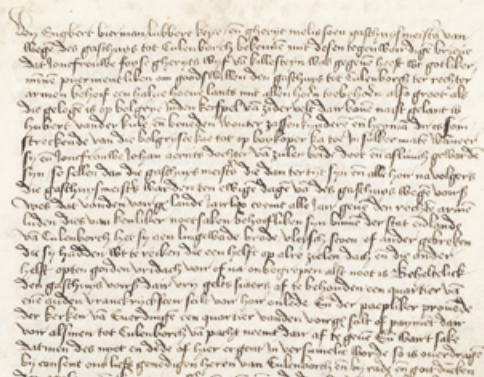
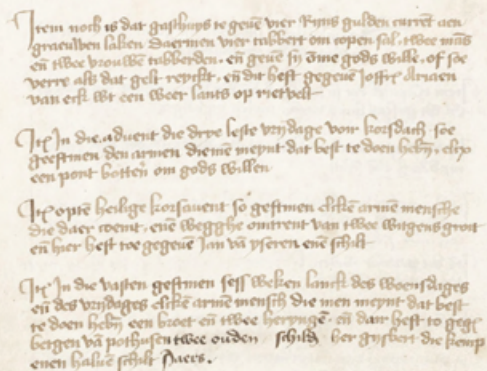
Vrijwilligers in beweging

Voor vrijwilligers van het RAR is, zelfs eerder dan voor de medewerkers, een nieuwe beschrijvingsmodule beschikbaar gekomen: [RAR-Beeld](#). Deze online-beschrijvingsmodule bevat niet alleen een nieuwe (gebruikersvriendelijke) interface, maar ook nieuwe functionaliteiten die ervoor zorgen dat we een breder scala aan vrijwilligerswerk kunnen aanbieden. Vrijwilligers zijn **positief** over deze vernieuwing. Wanneer de ontwikkeling van deze beschrijvingsmodule verder is gevorderd, zullen ook de medewerkers er mee gaan werken bij het inventariseren van archieven.

Via een andere toepassing, de zogenaamde Transcriptietool, zijn onze vrijwilligers druk bezig met het transcriberen (het vertalen van oud schrift in begrijpelijk Nederlands). In het verslagjaar zijn meer dan 600 transcripties gemaakt. Oude charters van Tiel, Buren, Culemborg, privilegeboeken van Zaltbommel en Buren (met afschrift van de stadsrechten) en het Cartularium van het Culemborgse Sint Petersgasthuis kennen geen geheimen meer voor al onze bezoekers, ook diegenen die geen oud schrift kunnen lezen.

Het RAR in getallen:

- Meer dan 5 miljoen beschrijvingen zijn via de website beschikbaar
- Ruim 225.000 krantenpagina's zijn online doorzoekbaar
- Bijna 2.250.000 persoonsnamen zijn doorzoekbaar op onze website
- In 2016 is circa 225 meter archief ontsloten en op onze website is de [volledige lijst](#) te vinden
- Op het toppunt deden er 256 vrijwilligers mee aan ons crowdsourcing-project "Vele Handen" om de bevolkingsregisters te indexeren
- 1100 transcripties van oude documenten staan volledig op woord doorzoekbaar online
- Meest bekeken archieftoegang in 2016 was 0663, Atlas kleine aanwinsten, liefst 71.315 keer

Jaarcijfers

	2015	2016
Zoekacties in archiefbronnen	7.249.358	7.633.223
Aanvragen voor inzage archiefstukken	7.286	9.639
Fysieke bezoeken	1.028	1.024
Evenementen bezoekers	3.267	3.870
Aantal bezochte websitepagina's	2.972.956*	1.391.127
Leerlingenbereik	297 leerlingen	475 leerlingen
Ontsluiting archieven in meters	ca. 280 meter	ca. 225 meter
Objecten beschreven in bibliotheek en documentatie	ca. 2000	ca. 2050
Objecten ontsloten in TH Atlas	ca. 1800	ca. 4250
Omvang archieven (per 31/12)	12.682 meter	12.820 meter
Aantal medewerkers in dienst (per 31/12)	23	22
Aantal fte (per 31/12)	18,50	18,50
Aantal vrijwilligers	24/256 "op afstand"	21/256 "op afstand"

* wegens toepassing van een andere software is dit cijfer hoger en niet vergelijkbaar

@RARivierenland in 2016

Een greep uit de twitterfeed van het RAR van afgelopen jaar.

Januari

 Carla @carlalepoole

Eerste klant archivariissensprekkuur @RARivierenland in @bibliotheekrivierenland te #Zaltbommel pic.twitter.com/jh6M4L7Lxx
Geretweet door @RARivierenland

Maart

 Carla @carlalepoole

Groep 6 #Varik bedankt voor jullie discussies bij @RARivierenland. Waarom wel bewaren? Mooi beroep #Archivaris pic.twitter.com/lao5HYun0G

 Volkert Groothoff @VHGroothoff

Heerlijk zo'n archief om digitaal in te vissen @RARivierenland #kerkboeken #burgerboeken groothoff.wordpress.com

April

 WBOOKS @_WBOOKS

Sil van Doornmalen met het nieuwe boek #Rivierenland 40-45. Vanaf vandaag verkrijgbaar! @RARivierenland pic.twitter.com/702RSCfFXn

Mei

 RARivierenland @RARivierenland

Trots vertelt vrijwilliger Diny in 'Handwerken' over grootste collectie borduurpatronen in NL, deze berust bij ons! pic.twitter.com/jl90UgWgoJ

GeschiedenisGM @GeschiedenisGM

Nieuwe rubriek in @NbGeldermalsen over oude foto's uit @RARivierenland We vragen uw hulp! nieuwsbladgeldermalsen.nl/lokaal/terugki...
pic.twitter.com/nOygkKNRbx

Juni

David de Hond @Davidadehond

He made a timecapsule when Beatrix became queen '80 and donated it @RARivierenland when her son took over. #IAD16 <3 pic.twitter.com/y0vSwLZxz0

RARivierenland @RARivierenland

Het is Internationale Archievendag! Eerste bezoeker van vandaag ontvangt puzzel v/h werkgebied! #IAD16 @ICArchiv pic.twitter.com/yJCe1Z6GRC

RARivierenland @RARivierenland

Leuk.. eerste kinderen proberen nu te ontsnappen uit de escape room! Ook eens proberen? We zijn nog open tot 16 uur! pic.twitter.com/kSyYns8dLu

September

Jean-Yves Le Clerc @JeanYvesLeClerc

Congratulations Netherlands :-) from @archives35 (France) ! #happyloser @KokMajewska @Archivistes_AAF @david_b_fricker @RARivierenland

RARivierenland @RARivierenland

Cursus 'Oud schrift lezen voor beginners' is van start. Collega Beatrijs neemt deelnemers mee op avontuur! pic.twitter.com/LN8NAVHWPT

November

Ed Goossens @DorpsbelangenGM

Als plv AB lid vergadering @RARivierenland bijgevoond. Voortvarende aanpak uitbreiding archiefdepot #2017 #binnen budget #huisoporde
pic.twitter.com/mqLGvDtD91

Regionaal Archief Rivierenland

Bezoekadres:

J.S. de Jongplein 3
4001 WG Tiel

Telefoon: 0344 61 22 30

E-mail: info@regionaalarchiefrivierenland.nl
Website: www.regionaalarchiefrivierenland.nl

 : RARivierenland

Colofon

Tekst: RAR
Beeldmateriaal: collectie RAR
Realisatie: emjee | grafische vormgeving